

2021/1.

HÍRLEVÉL

A MAGYARORSZÁGON ÉLŐ NEMZETISÉGEK VÉDELME ÉLLÁTÓ BIZTOSHELYETTES
NEGyedÉVES SZAKMAI TÁJÉKOZTATÓJA

KÖSZÖNTŐ

A „nemzetiségi jogok” kifejezés hallatán sokan sokfélét gondolhatunk. Annak felismeréséhez, hogy egyszeri és megismételhetetlen személyiségünk a többségitől eltérő adottságaink, anyanyelvünk, hagyományaink kölcsönhatásának lenyomata, nem szükséges szakembernek lennünk. A származás miatti kirekesztés igazságtalanságának felismeréséhez sincs szükség különleges képességekre, csak az emberiségünkre. Az ilyen élethelyzetek megértéséhez és a jogvédelmi lehetőségek megismeréséhez azonban mindenki számára iránytű lehet az ombudsmanhelyettesként szerzett tapasztalataim megismerése. A Hírlevél ezt a célt szolgálja.

*Szalayné Sándor Erzsébet
egyetemi tanár*

TARTALOM

FÓKUSZBAN 2020

- Kihívások, fejlesztések és lehetőségek
- Kiemelt ügycsoportok és témák

2021 ELSŐ TAPASZTALATAI

- Statisztikák és kiemelt vizsgálatok
- Főbb nemzetközi események
- Esetjogi mozaik

Kihívások egy rendhagyó évben

2020 januárjában a nemzetiségi jogterület valamennyi érintettje még egy szokványos évre készülve kezdte meg a munkát, két hónappal később azonban már a **világjárvány elleni védekezésről és a közösségek megóvásáról** szóltak a mindennapok.

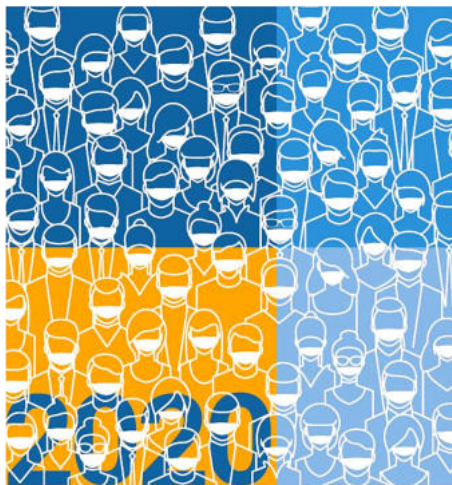
A személyes **találkozási lehetőségek beszűkülése**, az **online kapcsolattartás** kihívásai, valamint az intézményeket és az egyes személyeket egyaránt érintő **gazdasági pénzügyi nehézségek** rövid idő alatt teljesen átfomálták a nemzetiségi érdekképviselői és jogvédő szervek tevékenységét is.

A kihívások ellenére a biztoshelyettes intenzív szakmai tevékenységet folytatott, amelynek keretében összesen **351 egyéni beadványt** vizsgált, **20 hivatalbóli eljárást** kezdeményezett és **12 kiemelt szakmai dokumentumot** adott ki.

Az elmúlt időszak kihívásairól és lehetőségeiről részletesen olvashat a biztos és biztoshelyettesek 2020. évi tevékenységét bemutató **beszámoló 115-144. oldalain**.

Kattintson a képre a dokumentum letöltéséhez.

BESZÁMOLÓ AZ ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSÁNAK ÉS HELYETTESEINEK TEVÉKENYSÉGÉRŐL 2020

Fejlesztések és új lehetőségek

Az AJBH **infrastrukturális fejlesztése** és a **biztoshelyettesi titkárság** személyi jellemző változásai elősegítik a hatékonyabb munkaszervezést.

Részleteket az alábbi listára kattintva talál.

Szakmai kapcsolattartás

A folyamatos kapcsolattartás, valamint **információszerezés és -feldolgozás** jogszabályi kötelezettség, egyben kiemelt feladat, és elengedhetetlen a szakmai munka érdemi megalapozásához, amely 2020-ban az **online térben és kivételes esetekben személyesen is** folyamatosan zajlott. Kiemelt partnerek voltak:

- nemzetiségi képviselői szervek és személyek;
- választott közjogi testületek és személyek;
- kormányzati és közigazgatási szervek;
- alapjogvédő szervezetek;
- érdekegyeztető testületek;
- kutatóintézetek;
- egyházak és társadalmi szervezetek;
- diplomáciai testületek.

Az oktatási és szakmai segédanyagok, aktuális események és korábbi programok összefoglalói [ezen a linken](#) érhetők el.

	1. új jogállás és bérfejlesztés
	2. a nemzetiségi jogterület korábbi szervezeti széttagoltságának megszüntetése
	3. új székházba költözés, modern munkakörnyezet
	4. javaslattevési jog a nemzetiségi diszkriminációs ügyek elosztása esetén
	5. szakmai ellenőrzés minden nemzetiség tartalmú ügy esetén

KIEMELT ÜGYCSOPORTOK ÉS TÉMÁK 2020-BAN

KÖZÖS JELENTÉSEK

- egyetértési jog gyakorlása nemzetiségi nevelés-oktatási intézmény esetén
- temetkezési és kegyeleti jogok gyakorlása
- államigazgatási eljárással kapcsolatos visszasságok

ELVI ÁLLÁSFOGLALÁSOK

- nemzetiségi temetkezési szokások és kegyeleti jogok
- 2021. évi népszámlálás
- romák történelme az iskolai tananyagokban és tankönyvekben
- a világjárvány hatásai a nemzetiségekre
- gyűlöletbeszéd elleni fellépés
- gyűlölet-bűncselekmény elleni fellépés

JOGALKALMAZÁSI JAVASLATOT TARTALMAZÓ ZÁRÓLEVELEK

- kényszerítő eszközök használata rendőri intézkedés során
- rendőrségi előállítás gyakorlata
- gyermekkorú személlyel szemben indított büntetőeljárás

ESETJOG

Nemzetiségi
nevelés-oktatás

30

Nemzetiségi
önkormányzatok

25

Kulturális jogok,
egyéni és közösségi
névhasználat

59

Hadigondozotti
ellátás

71

Szociális
életkörülmények,
lakhatás, szegregált
telepek

53

Gyűlöletbeszéd és
gyűlölet motiválta
cselekmények

13

Rendőrség,
szabálysértés,
büntetőeljárás,
büntetés-végrehajtás

42

Közfoglalkoztatás,
foglalkoztatás,
szolgáltatás

24

2021 ELSŐ NEGYEDÉV TAPASZTALATAI

STATISZTIKAI ADATOK

beadványok és hivatalból indított eljárások: **209**
levélforgalom: **893**
jogszabály-véleményezések: **14**
szakmai találkozók: **34**

KIEMELT FIGYELEMMEL KÍSÉRT TÉMÁK

- A **világjárvány** miatt kialakult rendkívüli helyzet nemzetiségi közösségekre gyakorolt hatásai.
- A nemzetközi jogi dokumentumok és a hazai jogszabályok **nemzetiségi nyelveken történő elérhetőségének** biztosítása.
- A nyelvhasználati jogok érvényesülése az **egyéni és a közösségi névhasználat** során.
- Kis létszámú egyetemi **nemzetiségi szakokat** és azok oktatói állományát érintő finanszírozási nehézségek.
- A nemzetiségi **közzolgálati műsorok** elérhetősége.

- A **gyöngyöspatai roma gyermekek** nevelési-oktatási helyzete.
- Az **etnikai adatok kezelésének** tendenciái és aktuális kérdései.
- A **nyíregyházi szegregátumokat** érintő telep-rehabilitációs program.
- **Malenkij robotra** elhurcolt német nemzetiségű személyek hadigondozása.

A fentiek mellett folyamatos az egyedi beadványok és az ezek alapján, illetve hivatalból észlelt átfogó visszasságok vizsgálata.

FŐBB HAZAI ESEMÉNYEK

Szakmai fórumok

- Országgyűlés
Magyarországi
Nemzetiségek Bizottsága
- NAIH KÖFOP projekt
- KSH SDG munkacsoport

Személyes találkozók

- országos nemzetiségi önkormányzati elnökök
- Péterfalvi Attila (elnök, NAIH)
- Juhász Hajnalka (miniszteri biztos, KKM)
- Andrónyi Kolos (főszerkesztő, MTVA Nemzetiségi és Külhoni Főszerkesztőség)
- Galambos István (program főigazgató, MTVA)
- Stumpf István (miniszterelnöki biztos, ME)
- Molnár Zsolt (a Nép Ügyvédjének helyettese, Románia)

FŐBB NEMZETKÖZI ESEMÉNYEK

Az Ombudsman-helyettes Titkárságának munkatársa is részt vett

az **Equinet Policy Formation Munkacsoport** online megbeszélésein, amelyen a kiemelt témák a következők voltak:

- az antiszemitizmus elleni küzdelem,
- az intézményes rasszizmus és
- az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés az egyenlő bánásmód elvének tiszteletben tartásával. [Részletek itt.](#)

A kolozsvári **Mikó Imre Szakkollégium** jogász szakos hallgatói szakmai esten látták vendégül Szalayné Sándor Erzsébet ombudsmanhelyettest és titkárságának vezetőjét, Török Tamást.

Az online fórum témái az európai, magyar és romániai kisebbségvédelem helyzete és kihívásai voltak, de szóba került a nemzetközi dokumentumok érvényesíthetősége, a Minority SafePack sorsa, a nyelvi jogok helyzete, valamint a nemzetiségi intézményrendszer jelenlegi állapota a két országban és a továbblépési lehetőségek is. [Részletek itt.](#)

A Nemzetiségi Ombudsman-helyettes titkárságának munkatársa, Benedek György részt vett az **Egyetemes Jogok Csoportja (URG)** Facebookkal közösen rendezett „A közösségi média cégek szerepe az emberi jogokat sértő tartalmak kezelésében” című online interaktív párbeszédén.

Az esemény fókuszában a Facebook március 16-án elfogadott új Vállalati Emberi Jogi Politikájának bemutatása állt.

[Részletek itt.](#)

URG

A Nemzetiségi Ombudsman-helyettes előadást tartott a **FUEN (Federal Union of European Nationalities)** „Kisebbségvédelem és az etnikai csoportok jogai Közép- és Közép-Kelet-Európában” című, március 25-én tartott online konferenciáján, amely Magyarország, Horvátország és Szlovákia kisebbségvédelmére és az egyes országok jogalkalmazási sajátosságaira összpontosított.

Előadásának címe „The implementation of legal regulations regarding the protection of minorities in Hungary from a practical perspective”.

[Részletek itt.](#)

INFORMÁCIÓ-SZOLGÁLTATÁSOK NEMZETKÖZI SZERVEZETEK FELÉ

2021 első negyedében a nemzetiségi biztoshelyettes számos alkalommal szolgáltatott információt olyan nemzetközi szervezetek részére, amelyek a magyarországi jogállamiság, az emberi jogok, illetve az ombudsmani intézmény helyzetét vizsgálták:

- Magyarország emberi jogi helyzetének **Egyetemes Időszakos Felülvizsgálata** (Universal Periodic Review - UPR),

- **Nemzeti Emberi Jogi Intézmények Globális Szövetségének** (GANHRI) Akkreditációs Albizottsága által lefolytatott, az Alapvető Jogok Biztosának „A” státuszú felülvizsgálati eljárása,

- **Nemzeti Emberi Jogi Intézmények Európai Hálózata** (ENNHRI) által koordinált éves jogállami jelentés előkészítése.

ESETJOGI MOZAIK

Egy nemzetiségi önkormányzat elnöke sérelmezte, hogy a veszélyhelyzet idején a **képviselő-testület feladat- és hatáskörében eljáró polgármester** elfogadta a képviselő-testület SZMSZ-ének módosítását, amely megszüntette a korábban önállóan működő nemzetiségi bizottságot.

[Részletek itt.](#)

Közérdekű munka végrehajtásával kapcsolatban a panaszos jelezte: nem engedték meg neki a jelenléti ív aláírását, aminek hiányában az elvégzett munkát nem tudta igazolni. Sérelmezte, hogy megfelelő munkavédelmi ruházatot sem biztosítottak számára.

[Részletek itt.](#)

Egy kelet-magyarországi megyei jogú városból érkezett egyedi panaszban a beadványozó azt kifogásolta, hogy uniós finanszírozású **teleprehabilitációs projekt** keretében az egyik szegregátumból egy másikba költöztették át őt, valamint további 17 lakót.

[Részletek itt.](#)

Egy országos nemzetiségi önkormányzat a posta eljárását kifogásolta. A beadvány értelmében egy magánszemély az érintett nemzetiségi közösség egyik hetilapjának következő évi díját szeretne volna befizetni, amikor a postai alkalmazott a csekket elkülönítetten kezelte, **elkérte a befizető személyazonosítására alkalmas adatait, és rögzítette azokat** a számítógépes nyilvántartásban. Az önkormányzat sérelmezte, hogy az adatrögzítésre és az eljárásra vonatkozó kérdésekre nem hangzott el érdemi válasz az ügyintézőtől.

[Részletek itt.](#)

Egy óvoda intézményvezetője kérelmet nyújtott be az illetékes önkormányzathoz, mint fenntartóhoz, amely szerint az óvodában nevelt gyermekek törvényes képviselői kezdeményezték a **nemzetiségi kétnyelvű óvodai nevelés megszervezését** a következő nevelési évre. A fenntartó a Kormány által kihirdetett veszélyhelyzetre tekintettel nem hozott döntést az óvoda átszervezéséről.

[Részletek itt.](#)

Egy roma nemzetiségű panaszos beadványában a vele szemben, egy kiemelt **büntetés-végrehajtási intézetben alkalmazott intézkedéseket**, ezek közt különösen megbilincselését, a megalázó bánásmódot, szidalmazását, valamint bántalmazását sérelmezte. Kifogásolta, hogy a téli hidegben közel két órán keresztül tartózkodott a fogdán, alsóneműben és zokniban, nyitott ablak mellett.

[Részletek itt.](#)

Alapvető Jogok Biztosának Hivatala
Nemzetiségi Biztoshelyettes Titkársága

1055 Budapest, Falk Miksa utca 9-11.
nemzetiseg.info@ajbh.hu

